

Havsnäs Vindkraft Elnät AB
C/O Vasa Vind
Box 3235
103 64 STOCKHOLM

Fastställande av intäktsram enligt ellagen

Beslut

- 1 Energimarknadsinspektionen (Ei) fastställer intäktsramen för Havsnäs Vindkraft Elnät AB, 556685-3544, avseende redovisningsenhet RER00911 till högst 20 642 tkr i 2013 års prisnivå för tillsynsperioden 1 mars – 31 december 2015.

Intäktsramen kommer efter tillsynsperioden att justeras med följande faktorprisindex genom att

- a) kapitalbasens nuanskaffningsvärde räknas om med faktorprisindex för byggnader¹,
- b) den löpande påverkbara kostnaden räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – regionnät avseende löpande påverkbara kostnader² och
- c) den löpande opåverkbara kostnaden räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – regionnät avseende den löpande opåverkbara kostnaden³.

Efter tillsynsperioden ska det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar jämföras med prognosen för investeringar och utrangeringar i kapitalbasen. Vidare ska den löpande opåverkbara kostnaden jämföras med det faktiska utfallet. Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognoserna kan intäktsramen komma att omprövas.

- 2 Ei fastställer normnivån för kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator för tillsynsperioden till följande nivåer
  - a) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (ILE) 66 149,60 kWh.
  - b) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (ILE) 23 603,17 kWh.
  - c) Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (ILEffekt) 18 506,7 kW.
  - d) Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (ILEffekt) 10 169,26 kW.

Efter tillsynsperioden ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen

---

¹ Framtaget av SCB, se bilaga 5

² Framtaget av SCB, se bilaga 6

³ Framtaget av SCB, se bilaga 6

justeras i enlighet med vad som framgår av Energimarknadsinspektionens föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som anses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamhet vid fastställande av intäktsram. Därvid kan intäktsramen komma att omprövas.

3 Beslutet gäller omedelbart.

Bakgrund

Yrkanden mm.

Havsnäs Vindkraft Elnät AB, 556685-3544, (fortsättningsvis benämnt företaget) bedriver överföring av el från en vindkraftpark i Strömsunds kommun i Jämtlands län. I ansökan som kom in till Ei den 16 maj 2014 och som kompletterats flertalet gånger, senast under januari 2015, yrkar företaget att Ei fastställer intäktsramen för perioden 1 juli 2014 – 31 december 2015 till 38 694 tkr. Den yrkade intäktsramen omfattar redovisningsenhet RER00911 med linjekoncessionen 8205A.

Företagets uppgifter till grund för bedömning av en skälig intäktsram

Allmänt

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram haft att redovisa de uppgifter som följer av Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företagets enda kund är Havsnäs Vindkraft AB.

Kapitalkostnader

Anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen per den 31 december 2013 uppgår till ett sammanlagt nuanskaffningsvärde om 229 393 tkr, se bilaga 1.

Företaget har inte redovisat några planerade investeringar eller utrangeringar under perioden 1 mars – 31 december 2015.

Löpande kostnader

Företaget har redovisat löpande påverkbara kostnader för perioden 2010-2012. Dessa kostnader återfinns i bilaga 1. Med påverkbara kostnader avses kostnader som inte definieras som opåverkbara, exempelvis kostnader för drift och underhåll, kundspecifika kostnader såsom kostnader för mätning, beräkning och rapportering.

Företaget har, enligt 5 kap. rapporteringsföreskriften, prognostiserat sina löpande opåverkbara kostnader till 14 659, se bilaga 1. Med opåverkbara kostnader avses kostnader för nätförluster (fördelat på inköp och egen produktion), abonnemang till överliggande och angränsande nät och ersättning till vissa producenter enligt 3 kap. 15 §

ellagen samt myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet.

Kvaliteten i sättet att bedriva nätverksamhet

Företagets uppgifter om avbrott i överföringen av el för åren 2010- 2012 återges i bilaga 2.

Aktuella regler

I 1 kap. 4 § ellagen (1997:857) definieras vad som avses med **nätverksamhet**. Med det förstås att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet.

Med **intäktsram** avses enligt 1 kap. 5 a § ellagen de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod.

5 kap. ellagen innehåller bestämmelser om nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och om skälighetsbedömningen av dessa intäkter. Av bestämmelserna framgår bl.a. följande.

En intäktsram ska enligt 1 § första stycket fastställas i förväg för varje tillsynsperiod som ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (4 §).

Vid fastställande av en intäktsram för en nätkoncessionshavarens intäkter från ett ledningsnät inom ett område ska intäktsramen fastställas för varje område för sig och vad gäller intäkter från en regionledning, för nätkoncessionshavarens samtliga regionledningar i hela landet (22-23 §§). Om nätmyndigheten enligt 3 kap. 3 § ellagen har medgivit att flera nätkoncessionsområden för område får redovisas samlat, ska dock dessa vid fastställandet av intäktsramen anses utgöra ett område (22 § andra stycket).

Av beslutet om fastställande av intäktsram ska det framgå vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen (3 § andra stycket). Ett sådant beslut gäller utan hinder av att det överklagas, d.v.s. det gäller omedelbart (19 §).

Vid beräkningen av intäktsramens storlek är utgångspunkten (6 §), att ramen ska täcka **skäliga kostnader** för att bedriva nätverksamhet under perioden och ge en rimlig **avkastning** på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

När intäktsramen bestäms ska även hänsyn tas till **kvaliteten** i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (7 §). En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Vid denna bedömning ska ett avbrott i överföringen av el beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen.

Ei har meddelat föreskrifter och allmänna råd om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (EIFS 2011:1).

Med **skäliga kostnader** i nätverksamheten avses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kostnad för avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen ska dock inte anses vara en skälig kostnad (8 §).

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under perioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot nätkoncessionshavaren att bortse från tillgången. (9 §)

I förordningen (2010:304) om fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857) (**kapitalbasförordningen**) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (7 §) och om värdering av anläggningstillgångar (9-11 §§) samt om förändring i prisläget (12 §). En anläggningstillgång ska ingå i kapitalbasen från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt då den börjat användas. Tillgången ska inte ingå i kapitalbasen från det halvårsskifte som infaller närmast efter den tidpunkt då den slutat användas (7 §).

Bestämmelser avseende vilka uppgifter som ska redovisas

Ei har enligt 16 § 1 kapitalbasförordningen bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om skyldigheten för en nätkoncessionshavare att lämna förslag till intäktsram och att lämna uppgifter enligt 5 kap. 2 § ellagen. Ei har med stöd av detta bemyndigande meddelat rapporteringsföreskriften vilken trädde i kraft den 15 oktober 2010. Föreskrifterna innehåller bl.a. bestämmelser om när en intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

Bestämmelser avseende avstämning efter periodens slut

Efter periodens slut ska nätmyndigheten (Ei) göra en avstämning av det faktiska utfallet under perioden. Det följer av 5 kap. 13 § och 14 §§ ellagen att Ei i vissa fall ska ompröva intäktsramen och för att kunna göra den bedömningen ska myndigheten kontrollera om de antaganden som legat till grund för fastställelsebeslutet överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden.

I 7 kap. 1-5 §§ rapporteringsföreskriften finns närmare bestämmelser om när uppgifterna för avstämning senast ska lämnas (31 mars efter periodens slut) och vilka uppgifter som då ska lämnas till Ei.

Bedömning

Tillsynsperioden

En intäktsram ska fastställas för en period om fyra år om det inte finns särskilda skäl för en annan period enligt 5 kap. 1 § ellagen. Företaget påbörjade sin verksamhet under slutet av 2009. Den generella perioden för övriga elnätsföretag är 2012-2015. Det finns därför skäl att fastställa intäktsramen för en kortare period än fyra år. Ansökan om intäktsram inkom till Ei i maj 2014 och har kompletterats flertalet gånger, senaste kompletteringen inkom i januari 2015. Ei har därmed inte haft möjlighet att besluta om en intäktsram från den 1 juli 2014. Mot denna bakgrund finner Ei att företagets intäktsram ska fastställas för perioden 1 mars – 31 december 2015.

Allmänt om prövningen av en intäktsram

Ei ska ta ställning till om den yrkade intäktsramen är skälig.

Vid bedömningen av skäligheten är utgångspunkten att ramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under perioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Av förarbetena till de nu aktuella bestämmelserna i ellagen framgår att "de kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt löpande rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten". "En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten." En rimlig avkastning motsvarar den "avkastning som fodras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar" (Prop. 2008/09:141 s. 60 – 61).

Vid bedömningen av den yrkade intäktsramen ska Ei ta hänsyn till om intäktsramen är tillräcklig för att täcka företagets skäliga kostnader och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. Intäktsramen ska även säkerställa att företagen kan hålla en hög leveranssäkerhet och möjliggöra nödvändiga investeringar, för att bibehålla nätets kapacitet och vid behov bygga ut det befintliga nätet.

Nätтарifferna ska vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s. 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fodras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. s. 60-61). Såväl den gällande som den föreslagna regleringen syftar till att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Regleringen ska syfta till att säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin

nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. s. 58).

Ei:s metod för att pröva skäligheten i den yrkade intäktsramen

För att pröva de yrkade intäktsramarna har Ei tagit fram en schablonmetod som beräknar den intäkt som ett företag långsiktigt behöver för att säkerställa att driften sker med en hög leveranssäkerhet och som ger utrymme för att nödvändiga investeringar kan genomföras. För att säkerställa att samtliga företag behandlas lika är schablonmetodens beräkning frikopplad från företagets bokförda kostnader. Den beräknade intäkten bygger istället på antaganden om vad ett rimligt effektivt företag bör ha för kostnadstäckning och avkastning under perioden. Ei har i tidigare beslut om intäktsramar för tillsynsperioden 2012 - 2015 använt en kalkylränta om 5,2 procent med motivering enligt bilaga 3. Efter överklaganden har Ei därefter i domstol medgett att något avdrag för räntefri skattecredit inte ska göras. Avdraget för den räntefria skattecrediten var tidigare 0,3 procent. Kalkylräntan ska därför fastställas till 5,5 procent. När det sedan gäller kapitalkostnaderna som beräknas med schablonmetoden skiljer sig dessa i de allra flesta fall från företagets bokföringsmässiga avskrivningar och finansiella kostnader samt avkastningskrav i verksamheten. Det beror på att Ei anser att kapitalkostnaderna ska ge en långsiktig och stabil utveckling av nätavgifterna genom att de fördelas jämt över tiden. Schablonmetoden tar heller inte hänsyn till hur företagen historiskt har fått kostnadstäckning för sina kostnader för att driva elnätet. Det innebär att skillnaden mellan företagets faktiska intäkter i dagsläget och den långsiktigt stabila intäkt som beräknas med schablonmetoden kan komma att behöva utjämnas.

Den teoretiska grunden för beräkningsmetoderna beskrivs bl.a. i Ei:s rapport Ei R2009:9 förhandsreglering av elnätstariffer – principiella val i viktiga frågor och rapport Ei R2010:24 förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första perioden 2012-2015.

Ei:s bedömning av den yrkade intäktsramen

För att Ei ska kunna beräkna en intäkt med schablonmetoden har Ei begärt in de uppgifter som framgår av rapporteringsföreskriften. Företaget har lämnat de begärda uppgifterna.

Ei har utifrån detta underlag beräknat intäkten med schablonmetoden, se bilaga 4, och funnit att en godtagbar intäktsram uppgår till 20 642 tkr i 2013 års prisnivå för perioden 1 mars – 31 december 2015.

Tabell 1 Underlag för bedömning av den yrkade intäktsramen

	Tkr
Kapitalkostnad	12 054
Löpande kostnader	
Opåverkbara kostnader	8 275
Påverkbara kostnader	313

Beräknad intäktsram enligt schablonmetoden	20 642
Yrkad intäktsram	38 694

Kapitalkostnaden har beräknats utifrån en ingående kapitalbas på 229 393 tkr, se bilaga 1.

Ei bedömer att en real kalkylränta före skatt på 5,5 procent är skälig, samt att avskrivningstiderna ska vara 40 respektive 10 år. Motiven till de valda avskrivningstiderna redovisas i Ei:s rapport förhandsprövning av elnätstariffer – slutrapport inför första perioden 2012-2015 Ei R2010:24.

Ei har beräknat kapitalkostnaden till 12 054 tkr. En detaljerad redovisning av beräkningen av kapitalkostnaden för företaget framgår av bilaga 4.

Den löpande opåverkbara kostnaden har beräknats i enlighet med den prognos företaget har redovisat till Ei. En detaljerad redovisning av beräkningen av den opåverkbara kostnaden för företaget framgår av bilaga 4.

Ei har i schablonmetoden beräknat de löpande påverkbara kostnaderna till 313 tkr.

Företaget har yrkat att intäktsramen ska fastställas till 38 694 tkr i 2013 års prisnivå för perioden 1 juli 2014 – 31 december 2015. Företaget kom in med sin ansökan den 16 maj 2014 som senast kompletterats den 9 januari 2015. Ei har därför inte haft möjlighet att besluta om en intäktsram från 1 juli 2014. Mot denna bakgrund finner Ei att företagets intäktsram ska fastställas för perioden 1 mars – 31 december 2015. Enligt Ei:s metod uppgår en skälig intäktsram för Havsnäs Vindkraft Elnät AB till 20 642 tkr i 2013 års prisnivå. Företagets yrkande om 38 694 tkr överstiger detta belopp med 18 052 tkr. En anledning till denna skillnad är att företaget har yrkat att intäktsramen ska fastställas för perioden 1 juli 2014 – 31 december 2015 medan Ei fastställer intäktsramen för perioden 1 mars – 31 december 2015. Skäl att fastställa intäktsramen till yrkat belopp föreligger därför inte.

Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

Ei ska vid beräkning av en skälig intäktsram också ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten enligt 5 kap. 7 § ellagen.

Ei har med stöd av bemyndigande utarbetat kvalitetsföreskriften för bedömning av kvalitetsnivån i nätverksamheten såsom redovisats ovan under rubriken Aktuella regler. Innebörden i dessa föreskrifter är att Ei vid fastställande av en intäktsram också fastställer normnivån på kvaliteten för perioden. Mer om hur kvaliteten i nätverksamheten ska bedömas beskrivs i Ei:s rapport Ei R2010:08 Kvalitetsbedömning av elnät vid förhandsreglering. Enligt 4 kap. 1 § kvalitetsföreskriften ska Ei, enligt vad som följer av 4 kap. 3 och 6 §§, fastställa en normnivå för kvaliteten baserad på företagets leveransavbrott under de fyra kalenderår som infaller två år innan tillsynsperioden börjar.

Kvalitetsföreskriften definierar vad som avses med kvaliteten i en nätkoncessionshavares sätt att bedriva nätverksamhet. För regionnätetsföretag beräknas kvaliteten med fyra kvalitetsindikatorer som beskrivs närmare i 4 kap. 7-10 §§.

Ei har beräknat normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator som anges i kvalitetsföreskriften för tillsynsperioden till följande nivåer.

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (ILE) 66 149,60 kWh.

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (ILE) 23 603,17 kWh.

Kvalitetsindikator: Aviserade avbrott (ILEffekt) 18 506,7 kW.

Kvalitetsindikator: Oaviserade avbrott (ILEffekt) 10 169,26 kW.

Normnivån är beräknad på det sätt som anges i nämnda föreskrifter utifrån de avbrottsdata som företaget redovisat och som återfinns i bilaga 2.

Avstämning efter periodens slut

Allmänt

Efter periodens slut gör Ei en avstämning mellan de antaganden och förutsättningar som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. I Ei:s tillsyn ingår också att göra en jämförelse mellan företagets samlade, faktiska intäkter och den fastställda intäktsramen (Prop. 2008/09:141. s. 40 f och s. 180).

Den fastställda intäktsramen förutsätter att det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar ska jämföras med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för den löpande opåverkbara kostnaden. Prognosen ska jämföras med det faktiska utfallet. För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska Ei ompröva intäktsramen (5 kap. 13 och 14 §§).

I rapporteringsföreskriften finns närmare bestämmelser om när (31 mars efter tillsynsperioden slut) och vilka uppgifter företaget ska lämna för att Ei ska kunna göra denna avstämning.

Automatisk justering av intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2013 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter periodens slut på sätt som redovisats i föregående avsnitt, kommer Ei att räkna om den beslutade intäktsramen med vissa kostnadsprisindex. Dessa är faktorprisindex för byggnader avseende kapitalkostnaden och faktorprisindex för elnätverksamhet avseende dels den löpande påverkbara kostnaden, dels den löpande opåverkbara kostnaden enligt vad som anges i punkterna 1 a-c i beslutet.

Kvaliteten i nätverksamheten efter tillsynsperiodens slut

I detta beslut om intäktsram har Ei som ovan redovisats angett normnivån på kvaliteten. Efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av kvalitetsföreskriften.

Avstämning av intäkterna för perioden mot intäktsramen

Om det visar sig att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten under perioden avviker från den fastställda intäktsramen, kan ramen för påföljande tillsynsperiod komma att minska respektive öka med det avvikande beloppet. I vissa fall tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg. Detta följer av 5 kap. 20 och 21 §§ ellagen.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ska intäktsramen för Havsnäs Vindkraft Elnät AB avseende redovisningsenheten RER00911 uppgå till 20 642 tkr för tillsynsperioden 1 mars – 31 december 2015 i 2013 års prisnivå och på så sätt som närmare anges i beslutet enligt punkten 1.

Tabell 2 Beslutad intäktsram 2015

	Tkr
Kapitalkostnader	12 054
Påverkbara kostnader	313
Opåverkbara kostnader	8 275
Beslutad intäktsram 2015	20 642

Därtill ska normnivån på kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden anges till nivåerna på kvalitetsindikatorerna som närmare framgår av punkten 2.

Enligt 5 kap. 19 § ellagen gäller detta beslut omedelbart.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (överklagande till förvaltningsrätten)

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therese Hindman Persson samt analytikern Mathilda Lindersson, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Mathilda Lindersson

Bilagor

- 1 Inrapporterade uppgifter
- 2 Avbrottsdata för perioden 2010-2012
- 3 Kalkylränta i elnätsverksamhet, Energimarknadsinspektionen
- 4 Beräknad intäktsram
- 5 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 6 Faktorprisindex för elnätsverksamhet, regionnät (SCB)
- 7 Hur man överklagar